

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-09-01
Besvaras senast
2025-09-10 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1410 Auktoritära staters utmaning mot den globala ordningen

Den 31 augusti hölls ett toppmöte inom ramen för Shanghai Cooperation Organisation (SCO) i Tianjin, Kina, där bland andra Kina, Ryssland, Indien, Iran, Turkiet och flera andra stater deltog. President Xi Jinping presenterade där en vision för en ny global ordning. Han talade om en multipolär värld, om ökad samverkan inom SCO och om att erbjuda ett tydligt alternativ till den rådande USA-ledda världsordningen. I anslutning till mötet meddelade Kina också omfattande ekonomiska åtaganden i form av bidrag och lån för att stärka samarbetet mellan SCO-länderna.

Flera internationella nyhetskällor och analytiker menar att detta markerar en geopolitisk förskjutning. SCO har under sina drygt 20 år utvecklats från att vara ett säkerhetspolitiskt forum till att bli en allt bredare plattform för ekonomisk och politisk samverkan, ofta i kontrast till västvärldens institutioner. Det handlar inte enbart om retorik utan också om konkreta finansiella och politiska åtaganden som syftar till att utmana och i förlängningen marginalisera den regelbaserade världsordningen.

Kärnan i denna världsordning – FN-systemet, folkrätten, frihandeln och respekten för mänskliga rättigheter – har historiskt varit en grundpelare i Sveriges utrikespolitik. Sverige har byggt sin säkerhet, sitt välstånd och sitt internationella inflytande på att dessa regler och normer efterlevs. När stormakter och auktoritära regimer nu i allt högre grad ifrågasätter dessa principer, och i stället erbjuder alternativa strukturer där demokrati och mänskliga rättigheter får stå tillbaka, är det ett direkt hot mot svenska och europeiska intressen.

Denna utveckling sker i en tid då den transatlantiska länken också utsätts för påfrestningar. USA har under decennier varit en garant för den regelbaserade ordningen, men politiska svängningar i Washington skapar osäkerhet om det långsiktiga amerikanska engagemanget. Samtidigt står EU inför stora interna och externa utmaningar, vilket riskerar att försvaga unionens röst på den globala arenan.

I detta läge krävs det att Sverige inte intar en passiv hållning. Tvärtom bör vi ta initiativ för att tillsammans med likasinnade länder i EU stärka vår gemensamma roll i den geopolitiska utvecklingen. Det handlar om att kraftfullt försvara folkrätten, att stå upp för internationell handel som bygger på rättvisa

regler, att värna mänskliga rättigheter och demokrati och att investera i ett starkare europeiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete. Det handlar också om att fördjupa banden över Atlanten och säkerställa att partnerskapet med USA fortsätter vara en grundpelare för Europas säkerhet och stabilitet.

Sveriges tradition har alltid varit att agera för en internationell ordning baserad på regler, rätt och öppenhet. När detta nu utmanas av auktoritära regimer som mobiliserar ekonomiskt, politiskt och ideologiskt i en annan riktning är frågan hur regeringen avser att svara.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergård:

Vilka åtgärder avser ministern, inom ramen för sin tjänsteutövning, att vidta för att stärka Sveriges och EU:s roll i den geopolitiska utvecklingen samt för att värna och utveckla den regelbaserade världsordningen?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren